

kaunas
university of
technology

DVAC 3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC & PRACTICAL CONFERENCE

December 12, 2024
Zaporizhzhia, Ukraine
OnLine

DESIGN & VISUAL ART CREATIVITY

Modern Trends and Technologies

Organized by
Zaporizhzhia National University
In collaboration with
international and Ukrainian
partners

VOL. 2

Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)

Балтійська міжнародна академія (Рига, Латвія)

Університет Сулеймана Деміреля (Іспарта, Туреччина)

Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Тбіліський державний університет імені Івана Джавахішвілі (Тбілісі, Грузія)

Університет гуманітарних і природничих наук Ян Длугош (Ченстохова, Польща)

Каунаський технологічний університет (Каунас, Литва)

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (Полтава, Україна)

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)

Житомирський державний університет імені Івана Франка (Житомир, Україна)

ГО «Інноваційні обрії України» (Київ, Україна)

Міжнародна науково-практична конференція

ДИЗАЙН, ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ТА ТВОРЧІСТЬ: сучасні тенденції та технології

12 грудня 2024

Запорізький
національний
університет

2024

УДК 7.012(062)
Д448

Збірник укладено за результатами III міжнародної науково-практичної конференції «Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології», що проходила 12 грудня 2024 року.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Д448   Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, (12 грудня 2024 р.) / Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. Том 2. 133 с.

УДК 7.012(062)
Д448

© Запорізький національний університет, 2024

© Автори публікацій, 2024

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЙ СПРИЙНЯТТЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДИЗАЙНЕРІВ

Костюк Ольга ¹ [0000-0001-5309-2816]

¹ кандидат філософських наук, доцент кафедри дизайну, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Україна, olgakostuck@gmail.com

Анотація. Теорії сприйняття мають пріоритетне значення для професійної підготовки майбутніх дизайнерів, оскільки здатність розуміти, осмислювати як суб'єкт сприймає кольори, форми, простір, рух та інші принципи візуальної композиції є ключовою в дизайні. Тлумачення процесів сприйняття допомагає дизайнерам створювати ефективні, функціональні та естетично привабливі проекти, які сприймаються, інтерпретуються та усвідомлюються. Психофізіологи досліджують процес сприйняття, що базується на вивченні будови периферичних рецепторних апаратів і фізіологічних принципів їх роботи. Проекції образу предмету на сітківці ока пояснюється сприйняттям видимого світу. На думку представників асоціативної теорії сприйнятий образ є об'єднанням первинних елементів (кольори, звуки, запахи тощо), що у свідомості через асоціації, які формуються на основі досвіду, поєднуються в складніші уявлення.

Ключові слова: сприйняття, теорії сприйняття, майбутні дизайнери.

У психологічних наукових дослідженнях можна виявити різноманіття підходів у теоріях сприйняття. Деякі теорії можуть наголошувати на суб'єктивних конструкціях сприйняття. Інші можуть суперечити біологічним теоріям, які розглядають сприйняття як процес, оснований на фізіологічних механізмах. Однак існує й напрям, де різні теорії доповнюють одна одну. Найбільш релевантні теорії пояснення сприйняття як процесу отримання та обробки інформації можна розділити на дві основні групи, ключовою особливістю яких у процесі сприйняття є участь вищих когнітивних функцій (Démuth, 2013).

Теорії прямого сприйняття – це група теорій, представники якої припускають використання процесів «знизу вгору», коли отримання та обробка сенсорних даних починаються на найнижчих сенсорних рівнях і потім вони

поступово призводять до більш складних, які відбуваються у вищих (кіркових) структурах, які відповідають за більш глобальні способи мислення. Віддається перевага сприйняттю без участі знань і попереднього досвіду.

Основою теорії Дж. Гібсона є переконання, що сприйняття базується на обсязі інформації сенсорних вхідних даних, які далі суб'єкт обробляє лише шляхом розкриття та пояснення доступної інформації. Таке тлумачення сприйняття називається *екологічним*, оскільки воно приписує визначальну роль оточенню та його впливу на весь процес сприйняття, що детерміновано оптичними потоками, які розглядаються як певні структури або патерни світла в навколишньому середовищі. Споглядання об'єктів та творів мистецтва в цьому контексті може бути розглянуте як процес активної взаємодії з візуальними структурами, які здатні стимулювати оптичні матриці на сітківці і викликати емоційну та естетичну відповідь у спостерігача.

Інша група теорій – це *теорії непрямого сприйняття*, «згори вниз», суть яких полягає в тому, що для того, щоб обробити сенсорний стимул, потрібно мати попередній досвід чи знання, або інший вплив, який допомагає організувати та сформулювати когнітивний зміст. Сприйняття можливе лише за допомогою розумового представлення. Сенсорні дані повинні бути організовані та зафіксовані когнітивним апаратом, а потім інтерпретовані на основі наявних знань. Відповідно до цього тлумачення, можна розділити теорії на конструктивістські, обчислювальні та синтезуючі.

Конструктивістські теорії припускають, що процес сприйняття є дуже активним процесом вилучення сенсорних стимулів, їх оцінка, інтерпретація та зворотна організація сенсорного стимулу. Сприйняття є кінцевим продуктом взаємодії між стимулом і внутрішніми гіпотезами, очікуваннями та знаннями спостерігача (Marx, 1982). Наприклад, коли суб'єкт спостерігає мистецький твір, він порівнює його з раніше здобутими знаннями про художні стилі, техніки, культурні контексти.

Обчислювальні теорії сприйняття використовують комп'ютерні моделі для пояснення процесів сприйняття суб'єктом інформації з навколишнього середовища. В контексті цих теорій сприйняття розглядається як обробка інформації, подібна до того, як це відбувається в комп'ютерних системах. Такий підхід сприяє розвитку обчислювальної нейробіології і штучного інтелекту. Для художника чи дизайнера співпраця зі штучним інтелектом, говорячи сучасною мовою, породжує процес алгоритмізації творчості (Костюк, 2023), що несе певні ризики відповідності до етичних, естетичних аспектів, здатності до емпатії, розуміння і інтерпретації емоцій.

Синтезуючі теорії сприйняття спрямовані на пояснення сприйняття як інтегративного процесу, що об'єднує різні аспекти і підходи у дослідженнях. Основою процесу сприйняття є фізичні подразники, яким суб'єкт піддається у навколишньому середовищі. Процес їх виявлення відбувається всередині клітин сенсорних рецепторів і він є несвідомим і більш-менш автоматичним. Для

митця синтезуючі теорії сприйняття реалізуються через інтеграцію різних підходів до розуміння того, як сприймаються візуальні, аудіо- та інші сенсорні сигнали. Такі теорії намагаються об'єднати різні аспекти сприйняття від когнітивних до емоційних у цілісну модель, що допомагає створювати ефективні візуальні рішення.

Теорії сприйняття мають велике значення для підготовки майбутніх дизайнерів, оскільки здатність розуміти як сприймаються кольори, форми, простір, рух та інші елементи візуальної композиції, є основою дизайну. Тлумачення процесів сприйняття дозволяє дизайнерам створювати проєкти, які є не тільки функціональними, а й естетично привабливими, відповідаючи потребам і очікуванням користувачів. В професійній підготовці майбутнього дизайнера реалізація теорій сприйняття може відбуватися за певних педагогічних умов:

Інтеграція в навчальний процес наукових знань з психології, філософії, культурології, мистецтва та інших галузей. Важливим у застосуванні міждисциплінарного підходу є орієнтація на розвиток у здобувачів вищої освіти здатності сприймати та інтерпретувати усвідомлене використання принципів дизайну з використанням загальнонаукових теорій і концепцій;

Створення навчальних ситуацій, які сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти навичок спостереження, аналізу, синтезу; *впровадження експериментів* з різними візуальними інтерпретаціями, що дозволяє розвивати здатність до раціонального і інтуїтивного сприйняття; *використання інтеграційних тренінгових вправ,* які враховують не лише теоретичні аспекти, а й практичний досвід;

Активізація самостійної роботи, що дозволяє здобувачеві вищої освіти працювати над розвитком візуального мислення та особистих навичок сприйняття відповідно до своїх інтересів і схильностей. Це може включати спеціалізовані курси, майстер-класи, персональне наставництво, де увага зосереджена на реалізації теорій сприйняття в контексті конкретних дизайнерських завдань.

Отже, у психологічних наукових дослідженнях сприйняття розглядається як активний інтеграційний процес обробки сенсорної інформації для формування цілісного розуміння оточуючого середовища та мистецтва. Таким чином, знання теорій сприйняття є фундаментом, на якому будується якісний дизайн. Запропоновані певні педагогічні умови в реалізації теорій сприйняття у професійній підготовці майбутнього дизайнера: інтеграція в навчальний процес наукових знань з інших галузей як міждисциплінарний підхід; створення навчальних ситуацій, впровадження експериментів з різними візуальними інтерпретаціями, використання інтеграційних тренінгових вправ, які враховують не лише теоретичні аспекти, а й практичний досвід; активізація самостійної роботи, що дозволяє здобувачеві вищої освіти працювати над розвитком візуального мислення та особистих навичок сприйняття. Така

направленість дозволяє дизайнеру створювати функціональні та ефективні проекти, естетично привабливі, що сприймаються, які несуть висловлену дизайнерську ідею, естетичні емоції, естетичну насолоду, інтелектуальну глибину.

Літературні джерела

1. Démuth, Andrej (2013). Perception Theories. Publisher : Towarzystwo Słowaków w Polsce.
2. Eysenck, M. W., Keane, M. T. (2010). Cognitive psychology. (6th edition) Psychology Press.
3. Marr, D. (1982). Vision: A Computational Investigation into the Human Representation and Processing of Visual Information. New York : W.H. Freeman and Company.
4. Костюк, О.П. (2022). Нейроестетичне сприйняття візуального в об'єктах дизайну. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». Вип. 50. 110-114. DOI : 10.24919/2308-4863/50-16
5. Костюк, О.П. (2023). Алгоритмізація творчості. *Формула творчості: теорія і методика мистецької освіти* : зб. мат. VII Всеукр. наук.-практ. конф. Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 70-77.

ЗМІСТ

ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР	10
Ковбаса Анастасія, Кардашов Микола	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ДИЗАЙНІ Й ОСВІТІ: ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	14
Колесник Наталія	
TIPISKU DIZAINA PROBLĚMU ANALITISKĀ UN OBJEKTĪVA DIAGNOSTIKA (ANTIPODD). METODOLOĢIJAS STRUKTŪRA, PĒTIJUMU PARADIGMAS, MĀKSLINIECISKO PĒTIJUMU METODOLOĢIJAS, MĀKSLINIECISKO PĒTIJUMU MODELI UN STRATĒĢIJAS	18
Копеїкіна Ірина, Копеїкініс Міхails	
EDUCATIONAL POTENTIAL OF ETHNO DESIGN IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE DESIGNERS	30
Копеїкін Міхail, Греськ Ірина, Рашевська Анна	
НАЦІОНАЛЬНЕ Й ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНЕ В ПРАКТИЦІ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ	34
Копотілов Максим, Костюк Ольга	
МОДЕРН ТА ПОСТМОДЕРН, ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	38
Костенко Анна	
РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЙ СПРИЙНЯТТЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДИЗАЙНЕРІВ	45
Костюк Ольга	
АРТ-КОЛАЖ В СУЧАСНІЙ РЕКЛАМІ	49
Кофанова Поліна, Кардашов Микола	
УКРАЇНСЬКИЙ ЗВУКОЗАПИС: ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ФОЛЬКЛОРУ ТА ПОПУЛЯРНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ МИТЦІВ ХХІ СТОЛІТТЯ	53
Кочержук Денис	
ECOLOGICAL DESIGN IN THE CONTEXT OF CIRCULAR ECONOMY: PERSPECTIVES AND INNOVATIVE METHODS	58
Krivenko Olga, Ru Changpu	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ ТА ПИТАННЯ АВТОРСТВА	61
Кульчицька Юлія, Брянцева Ганна	

КОНСТРУКТИВНО-ЕСТЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПАКУВАННЯ УЖИТКОВИХ ТОВАРІВ	65
Лазарева Ксенія, Брянцев Олександр	
РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНДУСТРІЇ МАЛЬОПИСІВ ТА КОМІКСОВИХ ЖАНРІВ	68
Лазоренко Анастасія, Брянцев Олександр	
ЕКОЛОГІЧНІСТЬ В ПОЛІГРАФІЇ ТА ПАКУВАННІ	73
Лепіна Валентина, Костюк Ольга	
ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ	77
Локарева Галина	
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СЕРІЇ АНІМОВАНИХ ІЛЮСТРАЦІЙ НА ОСНОВІ МІФОЛОГІЧНИХ ОБРАЗІВ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ	81
Луцько Аліна, Слітюк Олена	
ЗАСТОСУВАННЯ ТРИВИМІРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ РОЗРОБКИ РЕКЛАМНИХ ВІЗУАЛІЗАЦІЙ	86
Макаренко Марина, Клименко Олександра	
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ АРТБУКУ ЯК ІНФОРМАТИВНО-ІЛЮСТРАТИВНОГО ВИДАННЯ	90
Мартинюк Ольга, Брянцев Олександр	
ЕТНОЕСТЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ У ПРОЄКТУВАННІ АЙДЕНТИКИ МУЗЕЮ “ЯСНИЦЯ”	94
Мітін Микита, Чемерис Ганна	
ЕВОЛЮЦІЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ	102
Мороз Анастасія, Кардашов Микола	
ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ГРАЛЬНИХ КАРТ	105
Мороз Анастасія, Чемерис Ганна	
ПОШУКИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КІНО: ПРОБЛЕМИ І ЗДОБУТКИ	109
Наумова Лариса	
ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДИЗАЙНЕРІВ	115
Ніконенко Вікторія	
ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗД-МОДЕЛЮВАННЯ ТА ЗД-ДРУКУ	118
Ніконцева Вікторія, Чемерис Ганна	
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО NFT-МИСТЕЦТВА	122
Новіков Родіон, Кардашов Микола	
РОЛЬ ДИЗАЙНУ У ФОРМУВАННІ БРЕНДУ КІБЕРСПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	124
Новіков Родіон, Чемерис Ганна	

Матеріали
III міжнародної науково-практичної конференції
ДИЗАЙН, ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ТА ТВОРЧІСТЬ:
сучасні тенденції та технології

Том 2

12 грудня 2024 року

Підписано до друку 12.12.2024.
Гарнітура Oswald, Times New Roman.
Цифровий друк.

Віддруковано з готового оригінал-макета.

DVAC 3rd
INTERNATIONAL
SCIENTIFIC & PRACTICAL
CONFERENCE
December 12, 2024
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine

DESIGN
& VISUAL ART
CREATIVITY
Modern Trends and Technologies

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, вул. Університетська, 66,
Тел./факс +38 (061) 228-75-08
E-mail: design@znu.edu.ua